

ЗВІТ

**Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації
про стан виконання Плану заходів з реалізації у 2025 і 2026 роках в
Одеській області Національної стратегії із створення безбар'єрного
простору в Україні на період до 2030 року
за 2 квартал 2026 року**

НАПРЯМ 5. ОСВІТНЯ БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ: кожна людина має можливість розкрити свій потенціал та отримати професію завдяки інклюзивній освіті

ЗАВДАННЯ 45. забезпечення можливості здобуття дітьми з особливими освітніми потребами професійної (професійно-технічної) та/або вищої освіти

ЗАХІД 1) створення регіональної мережі демонстраційних центрів професій для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які можуть ознайомлюватись з різними професіями, здійснювати їх первинну апробацію та обирати для подальшого засвоєння і опанування

На сьогодні у закладах професійної освіти області функціонує 44 навчально-практичних центри, які створено за кошти державного, обласного бюджетів та кошти соціальних партнерів. Крім того, заплановано відкриття ще 4 майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти найближчим часом. Разом з цим відібрано ще 8 закладів професійної та фахової передвищої освіти для створення сучасних майстерень та лабораторій у 2026 році. Також відкрито 7 цифрових освітніх центрів (Digital Learning Centers (DLC): за підтримки UNICEF та уряду Японії у рамках «Програми екстреного відновлення між Урядом України та Японським агентством міжнародного співробітництва».

З метою забезпечення рівного доступу до професійної освіти та успішної соціалізації здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в області триває робота щодо створення регіональної мережі демонстраційних центрів професій. Також на базі 10 закладів професійної освіти функціонують центри кар'єри. У II кварталі 2026 році на базі закладів професійної освіти активно проводилися Дні відкритих дверей, де здобувачі мають змогу ознайомитися з основами (специфікацій професій, наприклад: ІТ, сфери послуг, швейного виробництва), адаптованими під індивідуальні освітні траєкторії та нозології вихованців.

ЗАХІД 2) проведення аналізу щодо отримання освіти та недискримінації дітей (зокрема неблагополучних) трудових мігрантів та вжиття заходів з метою подолання проблемних питань за результатами аналізу

Практичні психологи закладів освіти надають психологічну допомогу учням, використовуючи кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів; проводять психолого-педагогічну корекцію з дітьми, які знаходяться на внутрішньому шкільному обліку.

Протягом звітної періоду у закладах було проведено ряд заходів, спрямованих на психологічну підтримку учнів, підвищення їхньої усвідомленості щодо ментального здоров'я, запобіганню психічних розладів,

підвищенню рівня стресостійкості. Був проведений Тиждень психології, метою якого стало покращення психологічного мікроклімату, підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу, розвиток емоційного інтелекту та навичок ефективного спілкування. У закладах освіти забезпечено щомісячне проведення комплексу заходів у рамках реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

<http://izmail-osvita.gov.ua/3330-psikhologichna-pidtrimka-ditej-u-suchasnikh-umovakh>

<https://www.facebook.com/share/p/1BST7exHhu/>

<http://izmail-osvita.gov.ua/3364-prostir-turboti-ta-sili-u-izmajilskomu-litseji-1-aktivno-vprovadzhuut-praktiki-mentalnogo-zdorov-ya>

<https://www.facebook.com/share/p/1Ng1X4FsXS/>

Упродовж 2025/2026 н.р. у Балтській, Овідіопольській, Ізмаїльській та Арцизькій територіальних громадах проводилися супервізійні зустрічі із психологами-супервізором інклюзивно-ресурсних центрів. Загалом було проведено 24 індивідуальних та 18 групових супервізій. Проведено 68 просвітницьких заходів та рекомендацій з питань збереження ментального здоров'я та психосоціальної підтримки педагогічних працівників.

<https://www.facebook.com/share/p/1SQ1noFeL6/>

<https://www.facebook.com/share/p/18DkRvogWp/>

У закладах освіти з метою професійної підтримки та навчання щомісячно проводились інтервізійні зустрічі практичних психологів та соціальних педагогів комунальних закладів загальної середньої освіти. Це ефективний метод підвищення компетентності, профілактики вигорання та обміну досвідом у безпечному, некритичному просторі.

<http://izmail-osvita.gov.ua/3334-intervizijni-zustrichi>

ЗАХІД 3) створення умов у мережі центрів професійної освіти для навчання учнів з обмеженнями повсякденного функціонування

На сьогодні у закладах професійної освіти області функціонує 44 навчально-практичних центри, які створено за кошти державного, обласного бюджетів та кошти соціальних партнерів.

Крім того, заплановано відкриття ще 4 майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти найближчим часом. Разом з цим відібрано ще 8 закладів професійної та фахової передвищої освіти для створення сучасних майстерень та лабораторій у 2026 році. Також відкрито 7 цифрових освітніх центрів (Digital Learning Centers (DLC): за підтримки UNICEF та уряду Японії у рамках «Програми екстреного відновлення між Урядом України та Японським агентством міжнародного співробітництва».

З метою забезпечення рівного доступу до професійної освіти та успішної соціалізації здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в області триває робота щодо створення регіональної мережі демонстраційних центрів професій.

Також на базі 10 закладів професійної освіти функціонують центри кар'єри. У II кварталі 2026 році на базі закладів професійної освіти активно

проводилися Дні відкритих дверей, де здобувачі мають змогу ознайомитися з основами (специфікацій професій, наприклад: ІТ, сфери послуг, швейного виробництва), адаптованими під індивідуальні освітні траєкторії та нозології вихованців.

ДНЗ «Одеський професійний ліцей будівництва та архітектури» постраждав від ворожого обстрілу, але ми сьогодні не просто розпочинаємо нашу відбудову — ми змінюємо заклад на краще. Символічним стартом відновлення ліцею стали двотижневі практичні курси (з 11 по 22 травня 2026 року) для молоді за напрямками: «Технологія ручного дугового зварювання пандусів для маломобільних груп населення» та «Технологія монтажу тактильних покажчиків». Головний фінал практики - виготовлення і встановлення надійного пандуса, в також облаштування тактильної плитки для людей із особливими потребами
<https://www.facebook.com/share/p/1Ed5EWmD4A/> .

ЗАВДАННЯ 46: забезпечення розвитку екосистеми підтримки інклюзивного навчання на всіх рівнях

ЗАХІД 1) сприяння формуванню мережі інклюзивно-ресурсних центрів

У межах реалізації Стратегії зі створення безбар'єрного простору та Національної стратегії з розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та операційного плану заходів з її реалізації на 2024 – 2026 роки, Одещина працює над основним завданням - забезпечення доступу до якісної освіти кожній особі з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей, із створенням умов для розвитку її потенціалу.

Саме тому, основними напрямками діяльності органів управління освітою є:

гарантування кожній особі можливість залучення до освітніх послуг, спрямованих на розкриття її потенціалу, максимальний розвиток та соціалізацію, з урахуванням індивідуальних можливостей та потреб, отримання якісних освітніх послуг відповідно до індивідуальних потреб у комфортному, безпечному, безбар'єрному, дружньому до кожного учасника освітнього процесу інклюзивному освітньому середовищі, сприйняття багатоманіття людини і врахування потреб всіх учасників освітнього процесу.

На кінець 2025-2026 навчального року у закладах дошкільної, загальної середньої та професійної освіти отримують освітні послуги 9677 дітей з особливими освітніми потребами, з них:

- у закладах загальної середньої освіти – 6916 (в інклюзивних класах - 4061 дітей, в спеціальних класах – 73 дитини, у закладах спеціальної освіти – 2195 дітей, в умовах педагогічного патронажу -587 дитини);
- у закладах дошкільної освіти - 2630 дітей (в інклюзивних групах – 1249 дитини, у спеціальних групах – 1012 дітей, у закладах дошкільної освіти компенсуючого типу - 369 дітей);
- у закладах професійної (професійно-технічної) освіти - 131 учень з особливими освітніми потребами (в інклюзивних групах-50, у спеціальних-81).

Загальна кількість фахівців «асистент вихователя», «асистент вчителя» складала 2520 осіб (2125 асистента вчителя; 395 асистентів вихователя).

Для соціального супроводу дітей з ООП залучено 109 осіб, з яких : реалізують соціальну послугу «супровід під час інклюзивного навчання» - 27 соціальних працівників (у ЗЗСО- 19, у ЗДО -8), асистентів дитини – 82 (батьки або особи, що замінюють, у ЗЗСО- 54, у ЗДО -28).

Освітні послуги надаються всім категоріям громадян, що перебувають в Україні на законних підставах відповідно до встановлених законодавством порядків.

У 9 спеціальних групах ЗП(ПТ)О здобуває освіту 81 учень з особливими освітніми потребами.

Керівниками закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти вживаються заходи щодо облаштування закладів освіти в тому числі об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту засобами, що забезпечують їх доступність для маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю.

Важливим показником безбар'єрності в освіті є формування мережі інклюзивно-ресурсних центрів, спеціальних та інклюзивних закладів (класів груп), тобто системи освітньої підтримки дитини з особливими освітніми потребами.

Інклюзивно-ресурсні центри (далі – ІРЦ) – це спеціальні установи системи освіти, які мають завдання якомога раніше виявити в дитини особливі освітні потреби й надати їй фахову і компетентну допомогу.

В області таких центрів функціонує 43.

Аналіз показав, що 43 ІРЦ обслуговують дітей, які проживають на території 35 громад, ще 37 територіальних громад уклали угоди про співробітництво з цими центрами, як це передбачено пунктом 7 Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545.

Для методичної підтримки інклюзивно-ресурсних центрів на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» працює обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, для практичної роботи якого облаштовано тренінговий центр.

10 ІРЦ на даний час забезпечені мобільними ІРЦ.

Ефективно працюють мобільні групи інклюзивно-ресурсних центрів Великомихайлівської селищної, Татарбунарської, Балтської, Подільської міських, Маяківської, Саф'янівської рад

<https://www.facebook.com/share/p/1HLTC4kUDE/>,

<https://www.facebook.com/share/p/1JLjVFC89N/>,

<https://www.facebook.com/share/p/1HFXSwDw7A/> ,

<https://www.facebook.com/share/p/17tLvexMfx/>,

<https://www.facebook.com/share/p/1BCUb1yPic/> ,

На обліку в ІРЦ перебуває 12 268 дітей (осіб) з особливими освітніми потребами, 915 особам корекційно-розвиткові послуги надавалися фахівцями ІРЦ.

Усі діти заслуговують на середовище, яке задовольняє їхні потреби бути здоровими, відчувати себе безпечно, захищено від будь-яких проявів жорстокого поводження, нехтування з боку дорослих.

Для забезпечення безпечових умов в умовах воєнного стану 36 мають можливості для укриття відвідувачів та працівників центру 10 ІРЦ мають укриття, 26 ІРЦ уклали договори про використання укриття іншого закладу (установи).

Аналізуючи наявність інструментарію для проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей слід зазначити, що 37 ІРЦ та обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти забезпечені діагностичними методиками WISC-IV, LEITER-3, PEP-3, CASD, CONNERS-3, що є базовими для обстеження дітей різного віку з найпоширенішими освітніми труднощами. 25 фахівців ІРЦ є сертифікованими спеціалістами. Є потреба у забезпеченні 7 ІРЦ згаданими методиками.

За співпраці з Організацією об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури в області реалізовано проєкт щодо формування безпечного освітнього середовища, у рамках якого 16 ІРЦ та обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» забезпечені діагностичними методиками SAFA і MPR, які здійснюють ґрунтовне оцінювання п'яти основних сфер розвитку та труднощів у навчанні, у тому числі дітей раннього віку.

За підтримки благодійного фонду «Вітри змін» у червні 2026 на території Інклюзивно-ресурсного центру встановлений ігровий майданчик для дітей з особливими освітніми потребами <https://www.facebook.com/share/v/1Jx2xTHhGp/>

У межах Національного тижня безбар'єрності на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» фахівцями Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти започатковано творчий проєкт «Світ, у якому є місце для кожного: голоси дітей через казку».

Ідея проєкту народилася з переконання, що кожна дитина має власний голос, власну історію та право бути почутою. Саме тому до створення збірки долучилися діти, які через казки та малюнки розповідають про свої мрії, переживання, відкриття, дружбу, підтримку та світ, який бачать навколо себе.

Особливістю ініціативи є те, що авторами текстів та ілюстрацій виступають самі діти. У межах проєкту створюється збірка дитячих казок, а також серія відеоказок, покликана зробити дитячі історії доступними для ширшого кола читачів і слухачів.

Проєкт розглядається не лише як творчий продукт, а й як практичний ресурс для педагогічних працівників, практичних психологів, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та батьків. Казки можуть стати інструментом для діалогу з дитиною, розвитку емоційної грамотності, обговорення важливих життєвих тем та підтримки дитячого самовираження.

Започаткування проєкту в межах Національного тижня безбар'єрності є ще одним кроком до створення суспільства, у якому цінують різноманітність досвіду, поважають право кожної людини бути собою та уважно дослухаються до голосу дитини. Адже кожна історія заслуговує бути почутою <https://www.facebook.com/share/v/1DAWMV9zPL/>

17 червня на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» відбувся педагогічний фестиваль «Разом до інклюзії: комплексний супровід дітей з особливими освітніми потребами», який об'єднав педагогів, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів, керівників закладів освіти та науково-педагогічну спільноту Одещини.

Захід став майданчиком для професійного діалогу, обміну досвідом та пошуку сучасних рішень у сфері інклюзивної освіти. Його проведення відповідає ключовим державним пріоритетам щодо розвитку інклюзивного навчання та створення безбар'єрного освітнього середовища, у якому кожна дитина має можливість навчатися, розвиватися та реалізовувати свій потенціал .

<https://www.facebook.com/share/p/1Pitc7crBa/>

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ: освітні потреби дорослих забезпечені протягом усього життя

ЗАВДАННЯ 47: забезпечення підготовки кадрів відповідно до переліку професій, необхідних для розбудови безбар'єрного простору

ЗАХІД 1) проведення навчання працівників закладів дошкільної та шкільної освіти основам цифрової грамотності

На офіційних веб-сайтах органів управління освітою публікуються інформаційно-просвітницькі матеріали з питань цифрової грамотності та кібергігієни.

<http://izmail-osvita.gov.ua/domashnie-nasylstvo/2806-p-yat-pravil-protidiji-kiberbulingu>

У закладах освіти проведені Тиждень безпечного Інтернету та інформаційну кампанію щодо можливості отримання актуальних знань та навичок на базі освітньої платформи «Дія. Освіта», у тому числі проходження квесту до Дня безпечного інтернету.

<http://izmail-osvita.gov.ua/domashnie-nasylstvo/3308-yak-pochuvatisya-v-interneti-vpevneno-j-bezpechno>

<http://izmail-osvita.gov.ua/3304-den-bezpechnogo-internetu-2>

<http://izmail-osvita.gov.ua/3300-tizhden-bezpechnogo-internetu-v-izmajlskomu-litseji-2>

<http://izmail-osvita.gov.ua/3298-tizhden-bezpechnogo-internetu-u-pochatkovij-shkoli-5>

ЗАВДАННЯ 48. забезпечення інфраструктурної доступності закладів вищої, професійної (професійно технічної), фахової передвищої освіти

ЗАХІД 1) проведення моніторингу та оцінки доступності (архітектурної, інформаційної, цифрової) державних і приватних закладів вищої, професійної (професійно технічної), фахової передвищої освіти для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення

Щодо закладів професійної освіти, то

у 15 закладах облаштовано зовнішній пандус;

у 3 закладах встановлено внутрішній пандус;
22 заклади мають входні двері відповідної ширини для осіб з інвалідністю (маломобільних груп);
у 5 закладах облаштована туалетна кімната для осіб з інвалідністю (маломобільних груп населення);
2 заклади мають ліфт або підйомну маршову платформу;
6 закладів мають попереджувальні та інформаційні тактильні елементи біля входу в будівлю закладу;
у 23 закладах надано інформацію про небезпеку знаками, піктограмами, мовою легкого читання, аудіо повідомленнями всередині будівлі заклад;
14 закладів мають місця паркування транспортних засобів для осіб з інвалідністю біля будинку закладу освіти.

ЗАВДАННЯ 49: забезпечення проведення постійного моніторингу і адаптації можливостей освіти для дорослих протягом життя

ЗАХІД 1) здійснення заходів щодо освітнього дозвілля здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (зокрема осіб з інвалідністю та різними обмеженнями повсякденного функціонування)

Забезпечено доступність послуг інклюзивного позашкільного навчання, що передбачає створення рівних можливостей для дітей з особливими освітніми потребами у позашкільних заходах, гуртках, а також у закладах позашкільної освіти.

У навчальному році у 26 закладах позашкільної освіти навчається в 78 групах навчаються 158 дітей з особливими освітніми потребами.

В області працює освітній центр Державної установи «Школа супергероїв», що забезпечує надання освітніх послуг дітям, які перебувають на стаціонарному лікуванні або яким надається реабілітаційна допомога в закладах охорони здоров'я.

У Ларжанському ліцеї Саф'янівської громади Ізмаїльського району офіційно стартувала робота літнього клубу «Level-up», створеного у межах ініціативи DECIDE Summer Clubs «Ми вдома – в Україні» Швейцарсько-український проєкт DECIDE.

Це проєкт, спрямований на створення для дітей і підлітків безпечного, дружнього та змістовного освітнього простору. У центрі уваги - профорієнтація, самопізнання, розвиток життєвих навичок, демократичне громадянство та активна участь молоді у житті громади.

Юні учасники об'єдналися у команди майбутніх професіоналів - «Портові логісти», «Агро-інноватори» та «ІТ-архітектори», взяли участь у флешмобах, танцювальних батлах, інтерактивних вправах та квестах.

Особливо зворушливими стали вправи, присвячені усвідомленню цінності кожної дитини, розвитку взаємоповаги та командного духу.

Літній клуб «Level-up» лише розпочав свою роботу, але вже став простором, де діти навчаються співпрацювати, мріяти, відкривати власні таланти та впевнено дивитися у майбутнє <https://www.facebook.com/share/p/1Ch4PkcPzT/>

.

.

ЗАХІД 2) забезпечення освітнього розвитку і вдосконалення освіти дорослих, які перебувають в лікувально-реабілітаційних закладах постійного утримання, установах виконання покарань, військових частинах, монастирях, гірських і морських умовах праці і життя.

У закладах професійної освіти у II кварталі 2026 року здобувають освіту 162 студента з особливими освітніми потребами, з них 92 – у 9 (дев'яти) спеціальних групах.

У закладах поступово створюються умови для якісного навчання осіб з особливими освітніми потребами. Зокрема, забезпечується фізична доступність приміщень: встановлюються пандуси, поручні, ліфти, облаштовуються санітарно-гігієнічні кімнати відповідно до потреб осіб з інвалідністю. Навчальні кабінети, майстерні та гуртожитки адаптуються для безбар'єрного доступу. Станом на червень 2026 року у закладах професійної освіти встановлено: 37 пандусів, 6 адаптованих вбиралень, 4 заклади мають ліфти, 14 кнопок виклику, 3 укриття, забезпечених щитами для маломобільних груп населення. інвалідністю.

У 4 закладах професійної освіти (ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти», ВСП «Березівське ВПУ НУ» Одеська політехніка», ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ ім. К.Д.Ушинського» та ЗП(ПТ)О «Північний професійний коледж») облаштовано 4 ресурсні кімнати та 1 кімнату для відпочинку. У 6-ти закладах облаштовано медіатеки.

Окрім цього, впроваджуються індивідуальні освітні програми, за потреби залучаються асистенти, а педагогічні працівники проходять навчання з інклюзивної освіти тощо.